

NEPOŠTOVANJE AUTORITETA KOD DECE

Zanimljiv pogled na ovu temu izneo je **Tomislav Kuljiš** iz Centra [Prirodno roditeljstvo](#) u sklopu svog predavanja '**Adolescentni mozak u odnosu učenik-profesor**', koje je u maju održao za profesore i studente Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

www.klokanica.24sata.hr

Nepoštivanje, vređanje, odbijanje poslušnosti, provociranje i ignorisanje najčešća su dečija ponašanja na koja se žale učitelji i drugi odrasli, a u kojima se vide problem sa autoritetom

O tome kako deca ne poštuju autoritete priča se često već od vrtića, a kada je reč o školarcima, posebno tinejdžerima, ovo je jedan od najvećih problema učitelja i roditelja. Od problema sa autoritetom ne možemo pobeći ni kasnije u životu pa nas dočekaju u odnosima s profesorima na fakultetu, šefovima na poslu, policajcima i drugim predstavnicima vlasti...

Koren u ranom detinjstvu

"Vrlo često je sukob s autoritetom nastavnika posledica učenikove lične priče, koju **nosi iz ranijeg detinjstva i odnosa sa roditeljima**. Ako je **nastavnik** toga svestan i uspe da **ne doživljava učenikovo ponašanje potpuno lično**, lakše će mu biti da se ispravnije postavi i pronade izlaz iz te situacije", kaže Tomislav Kuljiš te napominje ulogu prvog autoriteta s kojim dete razvija budući odnos sa svim autoritetima najčešće odigra tata.

Na temelju tog odnosa izgrađuje se **model za nošenje s autoritetom**, kojeg onda dete koristi dalje u životu, sve dok neki drugačiji odnos ne omogući popravak modela, ukoliko je prvi bio loš.

Prirodni autoritet

"Da bi dijete bilo sposobno **uvažavati autoritet bez straha** ključno je da u odnosu s autoritetom **osjeća njegovu prirodnu moć**, da u njega **ima povjerenja**, da osjeti da je priznato, doživljeno i **prihvaćeno takvo kakvo je**, ta da imaju **osoban - ljudski odnos**", ističe Kuljiš.

faza "neću"

Za razvoj takvog zdravog odnosa prema autoritetu, objašnjava, važna je i **faza "neću"**, u kojoj dete u dobi između **dve i četiri godine** odbacuje sve ono što mu se nameće, buni se protiv svega što neće, kako bi na kraju došlo do onoga što samo hoće.

"Kada dijete počne **kontrirati**, dobro je da roditelj **uđe u pregovaranje s njim** i tako mu prizna da ga **čuje i vidi, uvažava i poštuje**, čak i ako su mu ideje besmislene.

Možemo djetetu reći što mi mislimo o tome, pitati ga što bi ono htjelo... To može biti pravo natezanje, ali tjera dijete da počne doživljavati i sive nijanse, a ne samo crno i bijelo. Tako se **izgrađuje i osjećaj sebe i osobne moći**, jer je dijete **dobilo priznanje od autoriteta**", kaže **Tomislav Kuljiš**.

Nametnuti autoritet

S druge strane, objašnjava, **umjetna moć autoriteta** zadobiva se kroz samu ulogu autoriteta i **nametanje volje, kažnjavanje i prijetnje**, buđenje **straha kod djeteta, emocionalne manipulacije**, te korištenje raznih metoda i tehnika kojima je **cilj samo utjecati na nečije ponašanje**. U takvom odnosu dijete zaključuje da ga autoritet ne voli i da će ga povrijediti pa se kao logična posljedica pojavljuje **otpor prema autoritetima ili uvažavanje iz straha**.

"Djeca koja nisu dobila dovoljno iskustva pregovaranja i još im je volja slamana, ovisno o svojoj energiji i temperamentu, postala su adolescenti i kasnije odrasle osobe slomljene ili suspregnute volje, s problemom zauzimanja za sebe i sa strahom od autoriteta. 'Dobro odgojena djeca' koju je autoritet slomio, postala su poslušnici, motivira ih želja da budu uzorni i fini. S njima u školi neće biti problema, ali takva djeca kad odrastu često pucaju po šavovima i nose nezadovoljstvo u sebi jer nisu svoji", priča Kuljiš.

Buntovnik bez razloga

"Za razliku od njih, djeca jače energije uslijed neadekvatnog odnosa s autoritetom postaju **buntovnici bez razloga ili stalni oportunisti koji ne vole autoritete**, s njima su u stalnom sukobu, koji može biti otvoreni ili prikriveni (manipulacija, varanje autoriteta). Tipičan je poriv takvog djeteta **da porazi i pobijedi postojeće autoritete i preuzme vlast**, a ispod je u biti stalna čežnja da ga netko jači od njega - **vanjski autoritet s pokrićem, prizna i kaže mu da je OK i da ima pravo biti svoj i jak. Tek tada ulazi u mir s vanjskim autoritetima**", objašnjava osnivač Centra Prirodno roditeljstvo.

**Prilika za popravak je
upravo adolescencija i tu
učitelji, profesori ili sportski
treneri imaju veliku moć. Neki to
intuitivno i rade i tako omoguće
djetetu da se posloži na putu
prema zrelosti.**

Kada pak dijete u školi ponovno doživi kažnjavanje i kada mu profesor pristupa samo iz te svoje uloge, u ime sustava, a ne kao osoba, i ne doživljava učenika kao osobu, to ga dodatno provocira i, iako može prisiliti dijete da promijeni nepoželjno ponašanje, na kraju može dovesti do toga da zapali dnevnike, ili istuče profesora, kako bi se osvetio. To dijete sebe smatra dobrim i spremno je učiniti sve samo da ne ostane u stanju bespomoćnosti u koje ga ovakav neadekvatan odnos 'gura'"

Djeca s ovakvom pričom često imaju i **probleme s učenjem**, jer osjećaju da je to nešto što im je nametnuto pa imaju **snažan otpor** prema tome. Možda i ne govore jasno 'neću', ali sabotiraju - kasne, zaboravljaju, uvijek rade greške. I što je veći pritisak izvana, dijete se više opire.

"Do promjene obrasca koji ih tjera u stalni sukob s autoritetom došlo bi kad bi napokon neki novi autoritet ušao u odnos s njim bez da nasjedne na to kontriranje, odnosno **kad bi mogao vidjeti stvarnu osobu iza toga i s njom se povezati i konačno namiriti silnu potrebu za prihvaćanjem , priznanjem i uvažavanjem od strane autoriteta s pokrićem**", *zaključio je* Tomislav Kuljiš.

Pripremila Ana Mandić